

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano oves pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 35.

„Gospodarska zveza“.

Že nekaj let šušmari v gospodarskem življenju ne samo na Kranjskem, nego tudi na Štajerskem Šusteršičeva „Gospodarska zveza“. Bolj ko opazujemo delovanje te centrale vseh konsumnih društev, bolj se prepričujemo, da je ta „Gospodarska“ zveza prava nesreča za vse naše gospodarstvo, in da je nujno potrebno, uporabiti vsa po zakonu dopustna sredstva, da se tej nesreči naredi konec.

Imeli smo že večkrat, četudi le mimogrede, priložnost, opozoriti interesirane kroge kakor tudi pristojna oblastva, da po našem mnenju „Gospodarska zveza“ sploh ni zakonito osnovana in bi, ker ne stoji na zakoniti podlagi, tudi ne smela funkcionirati. Temu našemu mnenju se je pridružilo tudi „Trgovsko in obrtno društvo za Kranjsko“, kakor se je to pokazalo na njega drugem običnem zboru.

Mi in z nami vred „Trgovsko in obrtno društvo za Kranjsko“ smo zastopali mnenje, da bi se „Gospodarska zveza“ ne bila smela vpisati v združni register, in sicer že zagledali ne, ker po njenih pravih smejo biti člani tudi juridične osebe, kar je po našem prepričanju nedopustno in protizakonito. Zgodilo se je, da „Gospodarska zveza“, ki sicer na vsako kritično besedo takoj reagira, bodisi s popravki ali pa v klerikalnih listih, se ni nikdar hotela izreči o omenjenih pomislekih glede zakonitosti svoje eksistence, nego se dosledno izogibala vsaki razpravi o tej stvari.

Zdaj pa se je izkazalo, da stoji tudi kompetentna sodna oblast na istem stališču, ki smo ga zavzeli mi in „Trgovsko in obrtno društvo za Kranjsko“ glede prave podlage „Gospodarske zveze“.

To dejstvo je razkril poslanec dr. Ploj z neko interpelacijo, za katero smo mu prav hvaležni, in glede katere le želimo, da bi se jej kmalu ugodilo.

Ploj je v tej interpelaciji povedal, da so nameravali njegovi somišljeniki za Spod-

nje Štajersko osnovati gospodarsko centralo — pod katere okriljem naj bi se bilo najbrž izvršilo prepreženje Spodnjega Štajerskega s konsumnimi društvi — kateri gospodarski centrali naj bi smele pristopiti tudi juridične osebe. Okrožno sodišče v Mariboru pa je vpis te osrednje organizacije v združni register odklonilo z motivacijo, da v smislu sedaj veljavnega zakona o gospodarskih in pridobitvenih združenjih ne morejo juridične osebe pristopiti takim združenjem kot člani.

To odločbo okrožnega sodišča v Mariboru je potrdila tudi višja deželna sodnja v Gradcu, in končno jo je potrdila tudi tretja instanca na Dunaju.

Ploj je v svoji interpelaciji opozoril ministrstvo, da praksa ne soglaša vedno s tem tolmačenjem zakona. V dokaz tega je navedel slučaj, da se je v Gradcu registrirala neka, pod patronanco deželnega odbora štajerskega stoječa zadruga, čeprav določajo njena pravila, da smejo tudi juridične osebe pristopiti kot člani. Kot nadalje dokaz bi lahko poslanec dr. Ploj navedel tudi Šusteršičevo „Gospodarsko zvezo“, pa tega iz sicer lahko umljivih razlogov ni storil.

Opraviti imamo torej z dejstvom, da se je sicer zakon glede vprašanja, če smejo juridične osebe biti člani gospodarskih in pridobitvenih združenj, v raznih slučajih različno tolmačil, da pa sta višja deželna sodnja v Gradcu in najvišje sodišče na Dunaju izrekli, da juridične osebe ne morejo biti člani takih združenj.

S tem je „Gospodarski zvezi“ kolikor toliko izpodmaknjen pravni temelj ali je vsaj postalo jako dvomljivo, če stoji to nesrečno društvo, ki si je postavilo nalogo, ugonobiti našo domačo trgovino ter v klerikalnih rokah močno monopolizirati vso kupčijo z blagom in s kmetijskimi potrebščinami, na zakoniti podlagi. Ploj je v svoji interpelaciji zahteval, naj izposluje ministrstvo pri najvišjem sodišču občeveljavno tolmačenje zadevne določbe zakona o gospodarskih in pridobitvenih za-

drugah, kateri želji se radostno pridružujemo in le prosimo, naj se to čim prej zgodi.

V Ljubljani, 26. aprila.
iz parlamenta.

Včerajšnja seja Zvezniškega odseka je bila velenjska. Investicijska predloga je do dveh točk rešena in dognana. Prihodnji tork bo menda zadnja seja tega odseka, in koncem prihodnjega tedna se izroči poslancem že poročilo. V parlamentu se sedaj precej pridno dela, razni odseki poslušajo, tako da bodo, če ne pride vmes kaj nepričakovane, državni zbor do dne 15. junija, ko se odgodi, opravil velik del svoje naloge. Predsednik Vetter in Prade sta se nekemu žurnalistu, kakor poroča „Reichswehr“, izrazila o parlamentarnem delovanju dokaj optimistično, češ: Šlo je doslej in pojde tudi nadalje. Seveda pod gotovimi pogoji, katerih izvršitev je odvisna ne le od velikih, nego tudi od malih klubov in klubov. — V ustavnem odseku se je obravnavalo vprašanje, ali naj se § 14 odpravi. Slovenski državni poslanec dr. Ferjančič se je izrazil proti odpravi tega paragrafa in priporočil le nekatere omejitve in izpremembe. Končno se je izvolil pododsek radi tega vprašanja; v pododseku je tudi dr. Ferjančič. — Radi interpelacij pr. glede Lignorjan-ske morale so se zbrali včeraj popoldne člani fevdalnega veleposestva, poljskega kluba, centroma in slovenskega (Šusteršičevega) kluba na zaupen pogovor, kako naj bi se v bodoče preprečila „cerkvi sovražna vprašanja“. Pogovora se je udeležil tudi seveda veliki katolik in prvoboritelj cerkve, dr. Šusteršič. Seja je trajala dve uri ter so se dognali sklepi, ki pa še niso znani. Dr. Ferjančič je povabil več poslancev sodnj-skega stanu v to svrhu, da se ustvari svobodna zveza, ki bo zastopala stanovala in druga sodnijska vprašanja „Dent. Volkszeitung“ se poteza za nemškega ministra, ki naj bi ostal v vseh kabinetih dotlej, kakor poljski in češki minister.

Macedonsko vprašanje.

Položaj v Macedoniji je postal mirnejši in pomirjivejši. Novoizvoljeni funkcionarji macedonskega odbora, na čelu profesor Mihajlovski, obsojajo sistem nasilnosti, katerega je doslej propagiral predsednik Sarafov. Poslej bo deloval odbor le v mirovnem smislu. O tem se je bolgarska vlada obvestila, ki prav kakor večina sobranja obsoja postopanje divjega Sarafova, ki bi imel najrajši krvave ustanke in bitke. Novi odbor bode skušal doseči reforme v Macedoniji le z zakonskimi sredstvi ter odpošlje k vladam deputacije.

Delcassé v Peterburgu.

Peterburške „Novosti“ poročajo, da se je v zadnjem času poskušalo zanesti v Rusijo nezaupanje v notranjo francosko politiko. Spletkarilo se je proti francoskemu ministrskemu predsedniku, vojnemu ministru in celo francoskemu predsedniku. Poset Delcasséja pri Lambsdorffu so povzročila resna politična vprašanja, v prvi vrsti pa je njegov namen, utrditi francosko-rusko zvezo ter določiti nadaljnjo politiko obeh vlad v mnogih tekočih in perečih vprašanjih. V prvi vrsti stoji položaj na Kitajskem, ki je postal radi novih zapletov kompliran. Tudi macedonsko vprašanje, bodoča obnovitev trozveze in politika Anglije bo predmet razpravljanj. Zato pa je poset Delcasséja za evropski političen položaj največje važnosti. Tudi „Journal de St. Pétersbourg“ pripisuje temu posetu za utrditev francosko-ruske alijance in za evropsko politiko najdalekosežnejši pomen.

Vojna v Južni Afriki.

Angleški narod že čuti, da so državne blagajnice malone izpraznjene: zbornica je sklenila nove doklade na sladkor in na premog. Kako slabe so angleške finance, kaže dejstvo, da je stopilo novo obteženje angleških davkoplačevalcev še v isti noči v veljavo, ko se je sklenilo. Vladi se torej res silno mudi, da dobi nekaj denarja, čemur se seveda ni čuditi, če požre vojna

LISTEK.

Spomen — cvieće

iz hrvatskih i slovenskih dubrava.

(Izdala „Matica Hrvatska“ 1900, Zagreb.)

„Matica Hrvatska“, to najuglednejše jugoslovansko književno društvo, je razposlala svoje publikacije za leto 1900 pravkar svojim članom. Poleg običajnih vsakoletnih knjig je presenetila svoje čitatelje s prekrasno, ilustrirano, 652 stranih broječo knjigo, katero so spisali združeni hrvatski in slovenski književniki v proslavo petdesetletnice biskupovanja največjega Jugoslavana in odličnega dobrotnika hrvatskega naroda, Josipa Jurja Strossmayerja, in ki prida, v koliki meri si je ona svesta vzvišenega in svetega poslanstva, katerega ima kot nositeljica prosvete vršiti med Hrvati.

Tudi krasne ilustracije, katere dičijo velezanimivo spominske knjige, so prekrbneli združeni hrvatski in slovenski umetniki.

Uredniki temu najlepšemu zborniku, kar jih je bila izdala „Hrvatska Matica“ tekom let, so bili: g. Kostrenčič, tajnik „Matici Hrvatski“, ki je prvi sprožil misel o izdaji primerne slavnostne knjige, in ki je s svojim vsestranskim prizadevanjem

največ pripomogel, da se je oživila ta krasna ideja ter gg. Anton Aškerc in blagopokojni dr. Frančišek Lampš, ki sta povabila vse odličnejše slovenske literate k sodelovanju. Vendar se vsi priposlani doneski niso mogli porabiti vzpričo prepričlega prostora.

Vseučiliški profesor in predsednik jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, g. Tade Smičiklas, govoreč v znanem, z ljubeznijo in navdušenjem pisanem uvodu o tem vzajemnem delu bratskih narodov, piše lepo: „Hrvatski in slovenski književniki so se združili, da v „Matici Hrvatski“ spletó skupen književni venec, iz katerega naj zacvete jednodušna književna sloga slovenskega in hrvatskega naroda. Njim so se pridružili umetniki, ki bodo delo poveljali in mu vzmožili lepoto. Le jedna misel jih je vodila, da dostojno proslave petdesetletnico biskupovanja Josipa Jurja Strossmayerja. Ta misel je krasen izraz one glavne ideje hrvatskega in slovenskega naroda, ki je bila voditeljica vsega njihovega književnega življenja v devetnajstem stoletju, hoteč, da se obe plemeni složi in zjedini. Ljubzen je Slovence silila, da so poslali svoje književne in umetniške plodove. Reči se more, da je zje-

dinjenje ob tem književnem delu pravo zjedinenje hrvatskih in slovenskih src. Saj slavé svojega skupnega dobrotnika!“

Na to navaja učeni gosp. povestničar temeljne misli, ki so vodile jubilarja v njega političnem delovanju, odkar je zasel leta 1850 biskupsko stolico djakovsko. Posnel je te misli večinoma po biskupovih biležnicah, izjavah ali govorih.

Leta 1850 je ležal absolutizem kot mōra na Hrvatski in v obče na vsej Avstriji. Tudi germanizacija je na Hrvatskem bujno zacvetela. In v teh žalostnih političnih razmerah se je porodila velikemu mislitelju in vročemu rodoljubu Strossmayerju v glavi veličastna misel, „da bi na čelu ogromne narodne stranke ustanovil samostojno hrvatsko državo v okviru avstrijske monarhije“. In zato, pravi g. uvoditelj, „ne spoštujejo Hrvatje v Strossmayerju samo mecen hrvatskega naroda, nego veliko bolj, ker je svoj narod navdahnil z božanskim idejdom žive vere v boljšo bodočnost“.

Za tem se opisuje biskup kot svečenik narodne prosvete.

Pisatelj zopet iz pismenih in ustnenih izjav razporaja misli, katere so biskupa vodile pri osnutkih narodnih zavodov, kakor so v prvi vrsti jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti, galerija slik, vseučil-

lišče in veličastna zgradba prekrasne djakovske katedrale.

Koliko izrednih velikih in neprecenljivih zaslug ima Strossmayer za probujenje Hrvatske in za nje kulturni razvoj in s kako oduševljenostjo ga obsevajo plameneči žarki vroče ljubezni vse Hrvatske, razvidimo iz uvoditeljevih besed, ki se glasé: „Tisoč let lahko spremljamo življenje naših biskupov. Do danes pa nismo našli ni jednega, ki bil mogel slaviti petdesetletnico svojega biskupovanja. Slutimo, da je to milost božja vzpričo mnoge molitve sinov vsega našega naroda za svojega dobrotnika, našega biskupa.“

To je na kratko vsebina iz uvoda, katerega je spisal g. prof. Smičiklas, in katerega zaključuje z besedami neumrlega generala Preradovića, ki jih je bil posvetil svojemu biskupskemu prijatelju:

„Zdravo, naš slavni, veliki junake!
S ponosom gleda na milog si sina
Zemlja nam rodna s ponosom zove Te
Narod ljubimcem.“

Temu uvodu v prozi slede še tri pesni-uvodnice, in sicer iz peres odličnega pevca-veterana Ivana Trnskega, „bosenskega Homerja“, fra Grga Martića in našega Simona Gregorića, ki pozdravlja v imenu Slovencev slovečega jubilarja.

Izmed slovenskih književnikov, ki so prispevali s svojimi doneski, so: Aškerc,

v Južni Afriki vsak teden 36 milijonov kron. Vojna je stala dolejš Angleže še nad 4000 milijonov kron. Angleška vlada je tudi sklenila, da vzame 1320 milijonov kron novega posojila ter s tem razkrija žalostni položaj državnih financ. Seveda so revnejši angleški sloji radi novih davkov sila razburjeni. Ali tudi pomorska trgovina je opešala, ker je mnogo parnikov prisiljenih vzdrževati promet le z Južno Afriko, in je mnogo trgovcev in obrtnikov v vojni. Radi novih davkov na premož se bode izvažalo posled angleškega premož mnogo manj, kar je za državo zopet škoda. Tako se maščuje Chamberlainova bojevitost in krivičnost nad vsem angleškim narodom. Skoraj je ni družine, ki bi ne bila izgubila v vojni kakšnega člana. Od 1. januarja t. l. je ostalo izmed 282 tisoč mož za vojno ravnih le še okoli 175 tisoč. Torej jih je okoli 107 000 ubitih, ranjenih, bolnih ali sploh invalidnih. L. 1870. do 1871. je izgubila Nemčija okoli 130 000 mož, med temi 40 000 mrtvih, toda vsa nemška vojska je štela 1 500 000 mož! Izgube Nemcev so znašale torej okoli 10%, izgube Angležev pa znašajo 38%! In kaj so dosegli Angleži s temi ogromnimi denarnimi in človeškimi izgubami? Pred kratkim šele se je poročalo, da se je general French, najboljši angleški general, moral vrniti iz vzhodnega Transvaala brez uspeha zopet v Johannesburg. Angleži so pač izgnali Bure iz mest in iz njihovih farm, ali premagati jih ne morejo. Buri so postali nepremagljiv narod, katerih življenje ima sedaj še jedini namen, pobijati Angleže. Iz Londona poročajo, da so dobili Botha, Delarey i. dr. obvestilo Kitchenerja, da jih boče koncem tedna sprejeti radi mirovnega pogajanja z izrečnim pogojem, da se neodvisnosti republik in amnestije v govoru niti ne dotaknejo. Predsednik Krüger je sprejel odpuslanje Bothe z važnimi poročili z bojišča. Botha slika položaj angleške armade kot jako slab in upa, da bodo končno Buri zmagali.

Narodna vzgoja.

Kdor ima šolo, tega je narod. Nežne kali čistega, nesebičnega domoljuba, katere narodna šola pri deci obudi, se morajo pri rastoči mladini ukoreniniti. To pa najnaravnjeje pospešujejo telesne vaje. Kako ugodno vpliva sokolska telovadba kot narodno vzgojevalno sredstvo, to vidimo pri bratih Čehih, katerim je organizacija Sokolstva v ponos, in ji pripisujejo največjo važnost. Češki Sokol si je pridobil po svojem vzglednem ustroju in vzornih telovadcih simpatije velikih narodov, kakor Francozov, Angležev in Američanov. Sokolstvo nevstrašno kliče: Zdobili smo okove robstva! Krepimo se! Naprej!

Danes šteje češki Sokol nad 500 društev ter nad 50 000 članov in načelo nje govega ustanovitelja Miroslava Tyrša: „Vsak zaveden Čeh mora biti Sokol, z drugimi besedami, da postane telovadba last celega naroda, prebaja Čehom v meso in kri.“

Barlč, Bankovič, Gangl, Govekar, Gregorič, Kostanjevec, Loh, dr. Fran Lampé, Lavtičar, Medved, Meško, dr. Murko, Neubauer, Perušek, Rutar, Šorli, dr. Tavčar, Anton Trstenjak, dr. Vidic in Vrhovnik; izmed slovenskih umetnikov pa: Grohar, Koželj, umrla brata Šubic, Vavpotič, Vesel in Zajec.

Vsi ti naši pisatelji in obrazovalni umetniki so se udeležili kot sodelavniki pri tem prekrasnem delu na čast — škofu! To dejstvo je velepomembno ter govori samo za se več kot morejo dopovedati neštevilni politični članki. Voditelji, ugledni člani in žurnalisti-pisatelji raznih političnih strank, raznih svetovnokulturnih načel ter raznih literarnih in umetniških smerij so se združili, da složno proslave — škofa katolika J. J. Strossmayerja!

In tako leži pred nami vzpričo vzajemnega prizadevanja dveh bratskih narodov impozantna knjiga, ki bo glasno pričala svetu, da duševnih vezij istokrvnih bratov ne more razdreti nobena, še tako umetno sestavljena politična konstelacija, in da so naša skupna stremjenja jutro onega velikega dne, ki je plaval ves čas življenja velikemu Strossmayerju pred očmi, onega dne, ko zadoni v veličastni stavbi Jugoslavije mogočna himna, ki ob jame v ljubezni, slogi in jedinstvu krepke in prosvitljene jugoslovanske rodove.

(Dalje prih.) T. D.

Kulturni uspehi severnih bratov, njihovo plamtasto domoljubje, samozavest, žilavost in kremeniti slovanški čut so nam v vzgled. Naj bi njihovi uspehi rodili v nas Slovence hrepenenje, postati njim podobnim. Pota, katere je hodil češki narod iz obupnega stanja in sužnosti do prostosti in upravičene nade na srečno bodočnost, iz telesne omehkušnosti in duševne tmine k odločnosti in luči prosvete, ta pota, z zlatimi črkami začrtana v novi češki povestnici, so nam znana, treba torej le podanim nazorom z unemo, trdno voljo in vtrajnostjo slediti.

Mnogo vrlin pa, ki dičijo češki narod, izvira ravno iz sokolske ideje.

Naloga Sokolstva je, s pravilno gojeno telovadbo obvarovati mladino degeneracije in npravnega propada, jo navajati k zmernemu in krepstnemu življenju, povečati osobito inteligenci delavno silo s pomnožitvijo telesne moči, vtrjevati narodno čustvo, nazaj vdahniti davno, davno izgubljeni junaški slovanški ponos, navduševati na vse dobro, buditi željo v slehernem za narodu koristno delovanje, sploh vzagajati mladino tako, da ostane pozneje kot moštvo v narodnem boju značajno do skrajnosti, v svojem poklicu pa resnobno, vzorno, nevtrudljivo pred vsem pa hranljivo; zbliževati potom dejanskega bratstva različne narodeve sloje ter uvajati jekleno disciplino, ki je neobhodno potrebna za uspešno dosego velikih narodovih teženj.

Kar je slovenski Sokol od leta 1863, tedaj v 38 letih dosegel, ne zadostuje, ako vpoštevamo, da je sokolska misel v nas zastopana le po 11 društvih, ki jo zamorejo zбоk svoje maloštevilnosti pač gojiti, a nikakor speljati v krv naroda.

Cilj sokolskega stremjenja je v nedogledni daljavi, vendar se pa stori k istemu korak bližje, ako se telovadna društva izdatno pomnožijo in preprežejo razkosano Slovenijo tako, da bo vsaj v vsakem večjem kraju tudi Sokol.

Ni potreba, da ima društvo vzorno urejeno telovadnico, društveno obleko, odveč je draga zastava, vse to množi stroške, plaši pred snovanjem društva in odvrča od pristopa tiste, ki bi imeli do telovadbe veselje in voljo do resnobe dela. Priprosto orodje, ki je ravno neobhodno potrebno, zadostuje za prve čase. Glavna stvar je, da se resno in vtrajno goji telovadba, šele ko je tej zagotovljen obstanek, in ji je dana trdna podlaga, potem je čas misliti na izboljšanje orodja, na ustanovitev društvene knjižnice, sploh na ostale naloge sokolstva. S prevdarmom, korak za korakom je treba iti naprej, sicer je vse brez trajne vrednosti zidano na pesek.

Vsa tista sokolska društva, ki si niso v svesti prave svoje naloge, ki vežbajo le pred izleti ali pa sploh nič, katerim je bila telovadba že prvotno in vnaprej postranska stvar, glaven namen pa demonstracija, parada in zabava, životarijo nekaj časa, potem pa razpadejo.

Primeri s Čehi pač jasno kaže zaostanek naš in kliče glasno na delo, na snovanje sokolskih društev, na bolj občno pa resnobno gojitev telovadbe.

Kar je bilo v 11 krajih širom slovenske zemlje možno storiti, to menda ni nemogoče v večjih krajih ljubljanske okolice, v Črnomlju, Kamniku, Krškem, Škofji Loki, Radovljici, Višnjigori in Trzinu, potem v Cirknici, Ilirski Bistrici, v Jesenicah na Gorenjskem, Kostanjevici, Litiji, Logatcu, Ložu, Mokronogu, Radečah, Ribnici, Vipavi in drugod.

Koliko je krajev na Štajerskem, kjer bi lahko dvignil Sokol peruti, kakor v Mariboru, Brežicah, Žalcu, Ljutomeru itd. Gotovo je v Celovcu, v tužnem Korotanu dovolj domoljubov, ki mozdno uvidijo, da so ravno delavna sokolska društva na meji, v napadanem ozemlju narodne trnjeve.

Kako važnega pomena bi bil pomnoženi Sokol na Goriškem, Primorskem in v Istri, bi pokazalo uspešno delo čez nekaj let. Saj imajo slovenski mladeniči, posebno priprostih slojev, izredno veselje do telesnih vaj, do pomnoževanja in merjenja moči, treba torej le misel sprožiti in jo potem dejansko izvesti. Ne bilo bi z lepa bolj blažilnega, izobraževalnejšega in narodno zavest bolj vzbujajočega sredstva za naše kmetско moštvo, kakor resno in prevdarno gojena sokolska telovadba.

Lesena bradlja in drog, ceno delo domače roke, postavljena če drugače ni pod milim nebom, popolnoma zadostuje. Treba

je imeti le veselje ter vtrajnost do obdelavanja tega potrpežljivega orodja.

Izgovor pa, ki se tako velikrat čuje, da je s snovanjem Sokola spojeno ogromno stroškov, je v največjih slučajih pretiran ter izvira deloma iz tega, ker se v sokolskem društvu na vse prej misli, kakor na njegovo prvo in zadnjo nalogo, na res trdo delo — na telovadbo.

Zatorej, rodoljubi širom slovenske zemlje, možje, ki imate kaj razuma in zmožnosti za pojmovanje važnosti telesnih vaj pri zdravi vzgoji naroda, na tekmovalje med sabo. Koristnejšega narodnega dela ne morete z lepa storiti svojemu kraju, kakor če zastavite svoj vpliv in svoje moči v to, da pripomorete k ustanovitvi Sokola.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 26. aprila.

— Občinska volitev. Pri današnji volitvi iz I. razreda je bilo oddanih 207 glasov. Izvoljeni so bili vsi kandidati na predne narodne stranke in sicer so dobili gg. Josip Lenč 193, Elija Predovič 192, Ubald pl. Trnkóczy 182, dr. Matija Hudnik 174 in dr. Jos. Stare 169 glasov.

— Mlekarno mesto gostiln. V katoliškem domu so imeli predvčeršnjim zopet predavanje in sicer o alkoholizmu. To je predmet, o katerem bi želeli, da bi katoliška stranka večkrat preskrbela predavanja o njem, zakaj prav njeni pristaji so takega pouka silno potrebni. V istih okrajih, koder ima klerikalna stranka največ zaslonbe, tam je tudi alkoholizem najbolj razširjen. Predavatelj v „Katoliškem domu“ je predlagal, naj se v svrhu, da se zatre pijančevanje, zapro gostilne in mesto njih napravijo mlekarnе. Pričakujemo, da bo katoliška stranka začela sama z uresničenjem tega nasveta. Duhovniki so ustanovili vse polno konsumnih oštarij in šnopsarij, kjer se pijančevanje sistematično pospešuje. Vsled teh konsumskih oštarij in šnopsarij se je znatno razširilo pijančevanje in se porabi v deželi veliko več alkoholnih pijač kakor poprej, ko teh duhovniških oštarij ni bilo. Če spoznavajo duhovniki, da je pijančevanje nesreča, zakaj pospešujejo pijančevanje? Po omenjenem predavanju v „Katoliškem domu“ je dovoljeno upati, da se v duhovniških oštarijah in šnopsarijah ustavi točenje alkoholnih pijač, in da se bo odslej v njih točilo mleko. Ako se to ne zgodi, bo vsakdo po vsi pravici rekel, da duhovniki ljudi le „farbajo“, ker javno pridigujejo — mleko, skrivaj pa prodajajo vino, petjot in žganje.

— Kako jih zaničujejo. Štajerske klerikalce je ustanovitev „Slov. kmetškega društva za šmarski okraj“ hudo spekla. Šele nekaj mesecev je tega, kar so ošabno razglasili, da proti volji duhovščine se na Štajerskem ne sme ničesar zgoditi in že se je proti volji duhovščine, vzlic najsilovitejši duhovniški protagitaciji ustanovilo kmetско društvo, se je ustvarila politična in gospodarska organizacija, ki ni samo kmetu namenjena, nego v kateri bo tudi res kmet sam odločeval, mej tem, ko so klerikalna društva na papirju pač kmetu namenjena, govoriti pa kmet v njih nima ničesar, nego se mora duhovniku slepo pokoravati. A ne samo to. Ustanovni shod „Slov. kmetškega društva“ je bil sijajna manifestacija, mej tem ko se je ustanovni shod konkurenčnega klerikalnega klavrnо ponesrečil, in vrh tega je „Slov. kmetско društvo“ poslancu Ploju izreklo nezaupnico prav radi tega, ker se je popolnoma zadinjal klerikalstvu. Pisaci mariborskih rudečkarjev so tako poparjeni, da si že ne morejo drugače pomagati, kakor da zasramujejo tistih 1200 kmetских mož, ki so jim zmešali politično štreno. „Slovenski Gospodar“ pravi, da je Ploj lahko ponosen, da mu taki ljudje ne zaupajo, kakršni so bili na rečenem shodu v Šmarju. Na tem shodu so bili najboljši, najtrdnješi, najvglednejši kmetски posestniki celega okraja. In te poštene kmetске može, mej katerimi je bilo mnogo županov in odbornikov, te može zaničuje duhovniški list tako, da pravi dr. Ploju naj bo ponosen, da mu ti pošteni in ugledni možje ne zaupajo! To surovo žaljenje kmetškega stanu naj se vsi posestniki šmarskega okraja dobro zapomnijo.

— Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem

bo imelo v četrtek, dne 9. maja v Celovcu svoj občni zbor. Želeti je, da se pri tej priiliki napravi tabula rasa, in da se politično delovanje koroških Slovencev postavi zopet na strogo narodno stališče, s katere so jo potisnili škofovi agentje Podgorc, Rozman e compagna bella.

— Celjske državnozbornе volitve pred državnim sodiščem. Včeraj je drž. sodišče razsodilo o slovenskih pritožbah zastran sestave volilnih imenikov za zadnjo državnozbornо volitev v celjski mestni skupini. O jedni pritožbi je državno sodišče odredilo nove poizvedbe, druge pritožbe pa je odbilo kot neutemeljene.

— Dobrodelni bazar na korist bolnišnici otrok in društvu žensk se vrši v deželni palači 15. maja. Odbor je sestavljen takole: Pokroviteljica Nj. ekselencija gospa baronica Olga Heinová. Odbor gospe: Načelnica in pokroviteljice namestnica: Ernestina Račičeva, c. kr. dv. svetnika soproga, Irma Braunerjeva, c. kr. majorja soproga, Tere zija baronica Gallova pl. Gallensteinska, c. kr. generalmajorja v p. soproga, Milica Hribarjeva, mestnega župana soprog, Ema Lavričeva, c. kr. podpolkovnika soproga, Marija Hipolita baronica Lichtenbergova, Ninka Luckmannova, tovarnarjeva soproga, Eugeniya Luckančeva pl. Savenburška, c. kr. podpolkovnika soproga, Eugeniya Riedlingerva podpolkovnik's soproga, Marta grofica Schaffgotscheva, c. kr. dvornega svetnika soproga, Eugeniya Schmidova, podpolkovnika soproga, Ana Schmidova, c. k. maj. soproga, Vera Šlajmarjeva, dež. prim. soproga, Franja Tavčarjeva, odvetnika, dež. in dr. poslanca šoproga in Marija Zupančeva, c. kr. vladnega svetnika soproga. Gospodje: Načelnik: Rudolf baron Gall pl. Gallensteinski, generalmajor v p. Namestnik: Josip Luckmann, bankir in predsednik kr. hranilnice, Otmar Bamberg, tovarnar, lastnik tiskarne in knjigotržnice, Anton Janežič, c. kr. finančni komisar, dr. Valentin Krisper, odvetnik, Karol Leskovic, zasebnik, Leo baron Lichtenberg, nam. dež. glavarja in veleposestnik, Artur Mahr, ravnatelj trgovske šole, dr. Fran Papež, odvetnik, Edvard Pohleisch, major, Kamillo Righetti, c. k. nadporočnik, Henrik Wettach, slikar, Dr. Milutin Zarnik, mag. konc. pr. Friderik Zimbarg pl. Reinerz, polkovnik in poveljnik 27. p. p. Egon baron Zois pl. Edelsteinski, veleposestnik. Odboru je došlo že nad 200 daril v ta dobrodelni namen. Nj. v. n. d. vojvoda Evgen je poslal krasno in dragoceno nakitno omario s kovinskimi vložki (empezzansko delo) Denarni darovi naj se blagovolijo poslati g. K. Leskovicu, zasebniku.

— Družba sv. Cirila in Metoda je imela svojo 132. vodstveno sejo dne 18. aprila t. l. v družbenih prostorih „Narodnega doma“. Navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik), dr. Dragotin vitez Bleiweis-Trsteniški, Martin Petelin (blagajnik), Luka Svetec (podpredsednik), dr. Ivan Svetina in Ivan Šubic; od nadzorništva: Oroslov Dolenc. Svojo odsotnost sta opravičila: odbornik Ivan Murnik in tajnik Anton Žlogar. Kot svetovalec sta bila povabljeni glasom 18. §, odstavek III.: družbin razsodnik in pooblaščenec dekan Veselove zapuščine, odvetnik dr. Frančišek Štor in založnik kave v prid družbi sv. Cirila in Metoda, trgovec Ivan Jebračin. — Začetek ob 3. uri popoldne. Po običajnem prvomestnikovem pozdravu vsprejeli sta se obširni in temeljiti poročili obeh povabljenih svetovalcev v znanje. Blagajnik Martin Petelin je izkazal od 1. januarja do 18. aprila 1901 dohodkov 13702 K 73 h, stroškov pa 11383 K 26 h; torej prebitka 2319 K 47 h. Ta vodstvena seja se je bavi la še prav posebno z nasveti in sklepi za družbo merodajnega, po prvomestniku povzročenega in sklicanega damskega shoda z dne 28. februarja t. l. v Ljubljani. Ko se sprejmo razni nasveti in rešijo dole prošnje, zaključil prvomestnik sejo ob 7/7. uri zvečer.

— Prešernove poezije v nemškem prevodu se že tiskajo ter izidejo bržčas še pred Binkošti. Uredil jih je g. dr. Fran Vidic, urednik drž. zakonika na Dunaju.

Previde pa je poleg urednika oskrbelo nekaj drugih slovenskih in nemških poetov.

— Umrl je v Krškem bivši odvetniški koncipijent gosp. Matija Šusteršič, oče Krškega lekarnarja g. Antona Šusteršiča, navdušen narodnjak in nevpogljivo zvest pristaš napredne narodne stranke. Bodi občepriljubljenemu kremenitemu možu prijazen spomin!

— Z Dobrave pri Kropi smo prejeli naslednji popravek: Sklicujoč se na paragraf 19. tiskovnega zakona zahtevam z ezirom na „Dnevno vest“ „Na Dobravi pri Kropi“ priobčeno v 90 številki „Slovenskega Naroda“ z dne 20. aprila 1901, da sprejmete v prihodnji številki na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek: Ni res, da sem jaz, dobnavski župnik, določil, da mora vsaka devica plačati menda 7 gl. vstopnina v Marijino družbo. Res je pa, da jaz, dobnavski župnik, nisem določil nikake vstopnine za Marijino družbo. V. Aljančič, župnik. — Pripominjam, da se nam je tudi z druge strani potrdilo, da je bilo neresnično, kar se nam je v tej zadevi sporočilo, in da govori g. župnik resnico. Kot lojalni ljudje to radi zabeležimo. Prosim pa ob enem tudi dopisnike, naj nam vselej sporočajo samo stvari ki so dokazane.

— Biciklistični šport. Členi kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“ in drugi biciklistični sportni kolegi se tem potom obveščajo, da je dirkališka proga na dirkališču popravljen, ter da se prepusti od prihodnje nedelje naprej javni uporabi. Členi kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“ smejo dirkališče uporabljati brezplačno, vsi drugi kolesarji pa, ki žele na dirkališču trainirati, dobé pri klubovem slugi in blagajniku proti malenkostni odškodnini tedenske, mesečne ali letne karte.

— „Lawn-Tennis“-igra na dirkališču je postala tako živahna, da sta dve društvi zahtevali, naj se zgradi še nadaljnja dva prostora. Tej želji ustreže klub po možnosti, ker mu je ležeče na tem, da se življenje na dirkališču zopet povzdigne. Sedanja dva prostora sta vedno zasedena, in zato se že sedaj vsak večer precejšnja živahnost opaža na dirkališču. Ta se še znatno povekša, ko se napravita še zaželjena dva prostora, in če se veliko število kolesarjev prijavi k trainingu.

— Narodna čitalnica v Novem mestu priredi dne 27. aprila 1901 v svojih prostorih koncert. Vspored: 1. Mozart: Uvertura k „Figarovi svatbi“. Salonski orkester. 2. Rubinstein: Finale iz G dur-sonate, za gosle in klavir, op. 13. Adagio non troppo. — Moderato con moto. 3. a) Nedved: „V ljubem si ostala kraju“. b) Hajdrih: „Nisem Nemec, deklica lepo“, čveterospesva, poje kvartet slav. „Dolenjskega pevskega društva“. 4. a) Liszt: Ogrska rapsodija št. 6. b) Chopin: G-moll nokturno, op. 37 št. 1. 5. Dvořák: Tercet za 2 vijolini in vijolo, op. 74. Introduzione: Allegro ma non troppo. — Larghetto. — Scherzo: Vivace. — Thema con Variazioni: Poco adagio, Molto allegro, Moderato (quasi Recit.); Moderato e risoluto, Molto allegro. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži 1 K, biljeti za stoječe po 80 h, biljeti za dijaké 50 h.

— Pri ustanovnem shodu vinarske zadruge v Novem mestu dne 11. maja t. l. se bodo sprejemali tudi novi člani. Zaradi tega se lahko udeležbe shoda interese iz vinorodnih okrajev Dolenjske, ki niso bili pri zadnjem shodu, ako želijo pristopiti k društvu. Potrebne pristopnice se bodo razdelile pred zborovanjem ob 10. uri popoldne. Čas za vplačevanje deležev se bo določil na ustanovnem shodu. Ker bo trajalo zborovanje najbrž do 1. ure popoldne, skrbel bo de osnovalni odbor tudi za to, da se bodo zborovalci lahko udeležili skupnega obeda, za kar se jim bo priložilo pred zborovanjem. Po obedu bo skupni ogled državnih nasadov v Bršljinu in potem ogled vzorne državne kleti v Novem mestu.

— Občni zbor učiteljskega društva za litijski šolski okraj bo zboroval dne 9. maja t. l. ob 3. uri popoldne v šolskem posloju v Višnji gori. Na dnevnem redu je mej drugim: Volitev novega odbora in delegatov za XIII. glavno skupščino „Zaveze“. Nasveti in razna posvetovanja, zadevajoča naše učiteljsko društvo.

— Pedagogičsko društvo v Krškem zboruje v četrtek, 2. maja t. l. ob 9. uri popoldne pri Sv. Križu pri Kostanjevici. Na dnevnem redu je poročilo in posveto-

vanje o dosedanjem in bodočem društvu-nem delovanju.

— Učiteljske premembe na Štajerskem. Nadučitelj je postal v Trofinu pri Marenbergu ondodni šolski vodja g. Martin Regoršek. Stalni so postali: pri Sv. Marjeti nižje Ptuja ondodni učitelj gospod Ludevik Šijanec, pri Sv. Bolfenku pri Ptuj učitelj gospod Dragotin Korošec, v Marenbergu gospod Otmar Herbat iz Kainacha, pri Sv. Vidu nižje Ptuja učitelja g. Rud. Kocmut iz Zibike in g. Ivan Klenovšek iz Jarenine, pri Sv. Križu pri Mariboru g. Ivan Robnik, pri Vel. Nedelji g. Jakob Preindl iz Hoč, pri Sv. Petru nad Laškem učiteljica gđ. Ana Hrovatin iz Dobja, v Št. Ilju v Slov. gor. gđ. Helena Rauniher, v Jarenini ondodna supjentinja gđ. Ana Vauda, v Polzeli gđ. Franja Gose, v Št. Jurju ob Taboru gđ. Marija Stupan, v Prihovi gđ. Helena Dolenc, v Stranica gđ. Antonija Valenčič. V stalni pokoj je šla učiteljica v Marenbergu gđ. Marija Korschegg.

— Goriški deželni odbor predlagal bo deželnemu zboru goriškemu v prihodnjem zasedanju, naj sklene ustanoviti deželni tehniški urad, kateri je postal potreben vsled posledic cestnega zakona iz leta 1894.

— „Zavod sv. Nikolaja“, v Trstu ima svoj III. redni občni zbor v nedeljo dne 28. t. m. ob 4^{1/2} uri popoldne v prostorih „Tržaškega podpornega in bralnega društva“ (ulica Stadion št. 19). Po občnem zboru in se vrši veselica s petjem, deklamacijo in igro. Vstopnina k veselici 40 stotink.

— Po novem voznem redu z dne 1. maja 1901 ne bo mešanec št. 100/101 med Ljubljano in Trstom več prevažal ljudi, dočim bo vozil osebni vlak št. 14/13, ki je ostajal deslej v Ljubljani, do Trsta oziroma iz Trsta. Že 30. dne aprila preneha osebni promet pri mešancu št. 100 od Ljubljane naprej; zato pa bo ta dan vlak št. 14 šel skozi do Trsta. — Po tej novi odredbi se bodo potovalci, ki pridejo z večernim mešancem (št. 100) v Ljubljano, odpeljali z osebnim vlakom (št. 14) ob 12 uri 35 minut ponoči v Trst, kamor pridejo zjutraj ob 6 uri 15 min., torej veliko prej nego je dozdaj dohajal ob 1^{1/2} 11. uri iz Ljubljane odhajajoči mešanec v Trst.

* Umetniška razstava v Zagrebu. 1. maja se otvori v umetniškem paviljonu v Zagrebu razstava umetnin Rendića, Medovića, Ivekovića in nekaterih njihovih učencev slikarjev in kiparjev. Medović izloži vsa svoja velika dela ter pripelje iz Pešte tudi svojo sliko „Sremski mučeniki“, katero je kupila madjarska vlada. Večjih del ima Medović 5 ter manjših okoli 100, in sicer akvarelnih, pastelnih, oljnatih, peresnih in ogljenih. Tudi arhitekti izlože svoja dela. Rendić se udeleži s svojimi deli izložbe nekoliko kasneje, ker ima sedaj posla v Dalmaciji. Razstavo otvori ban.

* Strašna nesreča. Iz Frankobroda ob M. poročajo, da je v Griesheimu v tovarni „Electron“ eksplodiral kotel. 140 oseb je bilo ranjenih in ubitih, ker se je tovarna porušila. Nastal je požar v dotičnem kraju, ki se je razširil tudi na sosednje vas Schwanheim.

* Umor kristjanov. Iz Carigrada je došlo sledeče poročilo: Iz Mossula javljajo, da je dal vodja Kurdov, Rešid bej nedavno v Tiariju, v vilajetu Mossul, pomoriti 15 kristjanov ter jim vzeti črede ovac. Rešid bej in šejk Beba Eddin imata pri sebi 1000 Kurdov ter hočeta pomoriti vse ondodne kristjane. Turška vlada namerava — kdaj, ni povedano — poslati tja vojaštvo.

* Nemški prestolonaslednik — vseučiliščnik. Predvčerajšnjim je pripeljal nemški cesar svojega sina prestolonaslednika vpisat na vseučilišče v Bonnu. Ker se je cesar bal za svoje življenje, so prišli bonnskim redarjem na pomoč še redarji iz Kolonije in Düsseldorfa. Promet na ulicah, koder se je vozil cesar s sinom, je bil ustavljen.

* Nevesta z otrokom. Nedavno se je vršila v Ostravi zgodaj zjutraj poroka mladega delavca in mlade delavke. Z dvema pričama, starima možema, je prišla tudi triletna deklica, katero je pustila nevesta v prvi klopi. Med tem pa, ko sta klečala pred oltarjem in se je vršila poroka, je postalo deklici, samujoči v prazni cerkvi v prvi klopi, dolgčas, zato je zlezla iz klopi, prišla k nevesti kličoč: „Mami, mami!“ ste-

zala k njej svoje ročice. Župnik, boječ se, da bi otrok s jokom zašel motiti obred, je dejal nevesti, naj vzame deklico v naročje. To je nevesta tudi storila. Vzela je otroka v levico, desnico pa je dala ženinu, da ju je župnik s svojo štolo zavezal. Otroek je bil ves čas miren. Tako je bila hčerka tudi priča pri poroki svoje matere in svojega očeta.

* Dolga ljubezen. Te dni sta se v Rimu poročila dva 90 let stara zaljubljenca, živel sta več let v divjem zakonu, a končno je zadela moža kap in zato sta se poročila. Mož je šel po poroki v bolnišnico, kamor ga je spremlila tudi žena. Pišeta se Domenico in Terezija Nicesino.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 26. aprila. V današnji seji poslanske zbornice je prišel najprej na razpravo Klofačev predlog, naj se izvoli poseben odsek za preiskovanje slučajev trpinčenja vojakov. Najprej je govoril Klofač, ki je ostro napadal oficirje. Potem je govoril dr. Herold, ki je dejal mej drugim, da se z vojniki zategadelj tako grdo ravna, ker oficirji še vedno niso spoznali, da obstoji velik razloček mej najetim vojakom in pa mej vojakom, kateri služi vsled občne vojaške dolžnosti. Za tem je bil sprejet predlog na konec debate in sta bila izvoljena generalna govornika. Predno je Daszynski kot generalni govornik povzel besedo, se je oglašil Fresslin je predlagal, naj se pretrga seja za toliko časa, da pride domobranski minister grof Welserheimb v zbornico. Na občno začudenje je bil ta predlog sprejet in se je seja pretrgala. Za Fresslov predlog so glasovali tudi Poljaki. Začel je igrati telefon in odposlanci so leteli na vse strani iskat domobranskega ministra. Pavza je trajala celo uro. Naposled, ob treh popoldne, je prišel domobranski minister v zbornico in se takoj oglašil k besedi. V daljšem govoru je razpravljal o ravnanju z vojniki in zatrjeval, da se danes z vojniki veliko bolje ravna, kakor še pred kratkim in da se bodo razmere še zboljšale, ker je vojni upravi sami na tem ležeče. Zahteval je končno, naj se Klofačev predlog odkloni. Podpredsednik Prade je na to naznanil, da je z ministrovim govorom debata zopet otvorena, na kar je Dzieduszycki predlagal konec debate. Prade je hotel Dzieduszyckega predlog dati na glasovanje, kar je obudilo silen vihar. Kramar je protestiral proti Pradejevemu postopanju, istotako tudi Falk. Naposled je Prade ob občnem upitju priznal, da ni pravilno postopal, zavrnil je Dzieduszyckega predlog in dal besedo Hofici.

Dunaj 26. aprila. Železniški odsek je v včerajšnji svoji seji rešil skoro vse točke investicijske predloge. Samo zadnji dve točki prideta še na razpravo, a da bodeta odobreni, o tem ni dvoma. Mej rešenimi točkami sta tudi tisti dve, ki se nanašata na železnico čez Karavanke in na bohinjsko železnico.

Dunaj 26. aprila. Načelniki parlamentarnih klubov so imeli danes zopet dolgo posvetovanje z ministrskim predsednikom Körberjem zastran programa za delovanje poslanske zbornice. Čehi si v nobenem oziru niso hoteli vezati rok. Obľubili so samo, da puste pasirati zakon o vodnih zgradbah in zakon o lokalnih železnicah, ne da bi se o teh dveh zakonih vršilo prvo branje. Ministrski predsednik je naznanil, da bo državni zbor zboroval do 15. junija, potem pa da se takoj skličejo deželni zbori. Tudi je povedal, da predloži vlada jeseni načrt za premembo tiskovnega zakona, zlasti glede kolportaže in glede objektivnega postopanja.

Dunaj 26. aprila. Danes je vlada predložila poslanski zbornici zakonski načrt o zgradbi kanalov na Češkem, Moravskem in v Šleziji.

Dunaj 26. aprila. Na severni železnici pri postaji Polom sta se mimo grede zadela dva vlaka in skočila s

tira. Strojevodja je bil ubit, štiri osebe so težko ranjene.

London 26. aprila. Iz Pretorije se poroča, da je major Tryford s svojim oddelkom zašel blizu Bodfontaina in sicer mej Machadorpom in Lydenburgom v neko sotesko, kjer so ga Buri zajeli in napadli. Tryford je v boju padel, njegov oddelek se je moral udati.

London 26. aprila. Iz Yokohame je došlo naznanilo, da je na Japonskem nastal kolosalen finančni krah. Nad 20 bank je ustavilo plačila. Panika je splošna.

Narodno gospodarstvo.

Goriška ljudska posojilnica po XVII. letu delovanja.

(Konec.) Centrifuga s svojimi par tisoč kronami, odvisna popolnoma od volje kranjskega „sv. Duha“, naj bi izpodrinila vpliv stare in imovite „Goriške ljudske posojilnice“. Li ni to smešno! Še smešneje pa je dejstvo, da si duhovniki res domišljujejo, češ, kak strah ima „Goriška ljudska posojilnica“ pred „Centrifugo“. No, povedano jim bodi, da tisti drobiž, vprežen v klerikalno galejo „Centrifuge“, ne bode rešil v morju goriškega napredništva se potapljaljočih mandatov raznih cvetk črne stranke.

Krono svojemu brezdomovinskemu ruvanju proti „Goriški ljudski posojilnici“ pa so si vstavili v tem, da so hoteli v klerikalni poštenosti podtikati dr. Tumi falsifikacijo zapisnika neke seje, ter so ga res spravili na zatožno klopi. Dr. Tuma je bil sijajno oproščen, klerikalci so dobili zopet brco, ves napredni tabor pa se je smejal tej novi blamaži jezuitske bande. Sedaj je „Goriška ljudska posojilnica“ že precej očiščena črnega plevla, ugledno njeno načelstvo, ter nje izborna poslovanje pa sta nam porok, da bode njeno delovanje najblago-nejše vplivalo na razvoj goriških Slovencev.

V sedemnajstem upravnem letu je bilo denarnega prometa 2.221.748 K 3 h.

Pristopilo je v letu 1900 novih zadružnikov 275 in je vsled tega naraslo število istih na 1677, kateri imajo 8440 deležev po 20 K v znesku 168.800 K. Hranilnih vlog je bilo koncem leta 1899; 1.321.235 K 93 h, v letu 1900 se je vložilo 444.649 K 7 h, skupno 1.765.885 K; dvignilo pa 548.931 K 24 h, ostalo je torej naloženega 1.216.953 K 76 h, k temu doštejemo kapitalizovane obresti za 46.609 K 37 h in dobimo stanje vlog koncem leta 1900 z 1.263.563 K 13 h. Stanje vlog se je znižalo v letu 1900 za 57.672 K 80 h večinoma vsled preluzitve hranilnih vlog na deleže, ki so narasli od leta 1899 do konca leta 1900 za 48.280 K, deloma vsled izplačila naloženega denarja hranilnici in posojilnici v Cerknem v znesku 65.797 K 50 h.

Vsa posojila, dana zadružnikom, so znašala v letu 1899; 1.359.451 K 16 h. Tekom leta 1900 se je posodilo zadružnikom 207.241 K 96 h, skupno 1.566.693 K 12 h, med letom so vrnilo zadružniki vsega 206.595 K 20 h, dolžujejo torej zadružniki vsega 1.360.097 K 92 h.

Dolžna glavnica je v zemljiški knjigi popolnoma zavarovana. Čistega dobička je bilo 18.658 K 13 h s prenosom ostalega dobička iz leta 1899, z 250 K 2 h, vsega 18.908 K 15 h. Od tega se je izdalo za razne namene 11.746 K 96 h, rezervnemu zalogu pa pripisalo 7.161 K 19 h, tako da znaša isti koncem 1900 leta. 58.333 K 85 h. Tudi je na razpolago še posebe okoli 8000 K za morebitne izgube.

In ves ta napredek posojilnice je delo voditelja goriških naprednjakov, gosp. dr. Henrika Tume. Mož je z izvanredno žilavostjo posegel pred par leti v gospodarsko delo na Goriškem, ustanovil vzorno „Trgovsko obrtno zadruho“ ter z železno svojo voljo obudil „Goriško ljudsko posojilnico“ iz spanja, v katero so jo zazibale klerikalne finančne „kapacitete“, k uspešnemu in blagodejnemu delovanju. Ogromna večina goriških Slovencev zre z neomejenim zaupanjem v njega in njegovo delovanje, vidoč pred seboj sadove narodne njegove požrtvovalnosti. Čast mu! Čast pa tudi ostalim goriškim naprednjakom, ki so oteli z vstrajnim delovanjem „Goriško ljudsko posojilnico“ črnuhom ter jo spravili v pravi tir. Rojaki, naprej po tej poti! V K.

Proti zobobolu in gnjilobi zob
antiseptična
Melusina ustna in zobna voda
 utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
 Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 60 kr.
Zaloga vseh preizkušenih zdravil.
 Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.
Jedina zaloga (28-17)
dež. lekarna M. Leustek, Ljubljana
 Rešjeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 24. aprila: Ivan Pezdir, delavec, 56 let, Tržaška cesta št. 2, jetika. — Anton Zalar, pekov sin, Florjanske ulice št. 32, vrtica. — Marija Rehek, posestnica, 35 let, Francovo nabrežje št. 13, vnetje ledvic.

Dne 25. aprila: Josip Brajar, delavec, 59 let, Hradskega vas št. 17, vodenica in Brightova bolezen.

V hiralnici:

Dne 19. aprila: Ivan Marn, kotar, 80 let, ostarelost.

Dne 20. aprila: Fran Pregel, gostač, 31 let, jetika.

V deželni bolnici:

Dne 22. aprila: Franja Jančar, delavka, 15 let, jetika. — Ivana Mlakar, čevljarjeva žena, 29 let, jetika.

Dne 23. aprila: Marija Bajer, dninarica, 61 let, srčna hiba. — Fran Lorenc, prisiljenec, 34 let, pljučnica.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806 m. Srednji srčni tlak 736 mm.

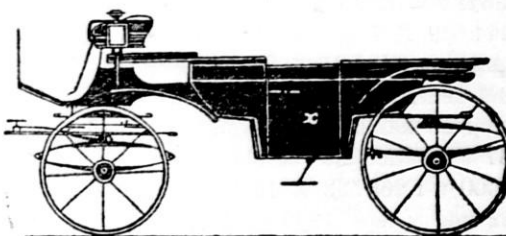
April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Mojna v 24 urah
25	9. zvečer	729.5	10.8 sl. jvzhod del. oblak.			
26	7. zjutraj	729.0	7.9 brezvetr. oblačno			
	2. popol.	729.6	12.5 sr. jvzhod. oblačno			0.0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 11.9°, normale: 11.3°.

Dunajska borza

dne 26. aprila 1901.

Skupni državni dolg v notah	98.45
Skupni državni dolg v srebru	98.05
Avstrijska zlata renta	117.90
Avstrijska krona renta 4%	97.50
Ogrska zlata renta 4%	117.60
Ogrska krona renta 4%	92.80
Avstro-ogrski bančni delnice	1678 —
Kreditne delnice	690.50
London vista	240.20
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117.55
20 mark	23.50
20 frankov	19.08
Italijanski bankovci	90.55
C. kr. cekini	11.31

Franc Visjan

izdelovalec vozov, Ljubljana, Rimska cesta št. 11.

Št. 13.038.

Razglas.

Občinski svet ljubljanski je dovolil tudi letos 600 K v ta namen, da mestni magistrat pošlje primerno število ubožnih škrofuloznih otrok v morske kopeli Gradca.

Mestni magistrat to oznanja s pristavkom, da je prošnje za občinske podpore v omenjeno svrbo izročiti mu do 15. maja 1901 in v njih posebno naznaniti, ali bode bolnega otroka spremljal kdo domačih sam do Tržiča, ali ga bode treba tja po slati z najetim spremstvom. Ozirati se bode mestnemu magistratu pri podelitvi podpor v prvi vrsti na otroke, kateri imajo domovinsko pravico v Ljubljani.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 12. aprila 1901.

Nova gostilna „Goršič“

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 59

je otvorjena.

Točijo se razna pristna vina in vedno sveže pivo ter se dobé vsak čas okusna gorka in mrzla jedila.

Naročila na obed in večerjo se sprejemajo.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

z odličnim spoštovanjem

(862-1)

Goršič.

Ces. kr. avstrijsko državno železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. februarja 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevica, Plzen Marijine vane, Heb, Franzova vane, Karlove vane, Prago, Lipako, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste. — Proga v Novo mesto in Kočevje. Ob 7. uri 17 m zjutraj osonni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 1. uri 5 m popoldne osonni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 6. uri 55 m zvečer osonni vlak v Novo mesto, Kočevje. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevica, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevica, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Ob 8. uri in 44 m zjutraj osonni vlak iz Novega mesta in Kočevja. — Ob 2. uri 32 m popoldne osonni vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta in Kočevja. — Ob 8. uri 48 m zvečer osonni vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta, Kočevja. — Odohod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 3. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zvečer, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zjutraj.

Razpis učiteljske službe.

Na štirirazredni deški ljudski šoli s pravico javnosti v Trstu se razpisuje služba

učitelja-voditelja

s 1600 K letne plače, 200 K funkcijske dokaide in z 2, doneskom k pokojninskemu zavarovanju.

Postavno opremljene prošnje naj se do 20. majnika t. l. dopošljejo podpisnemu vodstvu.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne 21. aprila 1901.

Izredna prilika se Vam nudi kupiti še dobro ohranjen koleselj ali pa kočijo po nizki ceni. (868-1)

Od kolarja in kovača izdelane vozove imam na razpolago, opravo izvršujem po želji.

Pernospora vitičela se preganja najbolje s pernospora-škropilko

Austria

sistem c. kr. kmetijske družbe na Dunaji.

Patent Fran Neehville.

Tovarna za vinogradniško orodje, kletarske stroje in kovinsko blago (799-8)

Dunaj, V./1, Grössgasse 14 E.

Fino vino v steklenicah, Kulmbaško pivo v steklenicah, konjak, brinjevec, slivovko, Klauerjev „Triglav“

priporoča (12-94)

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte.

(300-33)

Gostilna

na Sv. Petra cesti št. 74 se takoj v najem odda.

Natančneje tam.

(865-1)

Solnčnike

v največji izbi po najzmernejših cenah

priporoča

L. Mikusch

Ljubljana, Mestni trg 15.

Trgovina

z mešanim blagom

z izbornim številom odjemalcev in jako živahno oddajo blaga v nekem trgu na Srednjem Stajerskem, kateri ima velik promet, se zaradi bolezni lastnika

dá kar prej možno v najem.

Ponudba, v katerih naj se navede svota obratnega kapitala, sprejema anončna pisarna J. A. Kienreich v Gradcu pod naslovom: „Handelsmann“.

(863)

IV. 400.86.38.

Oklic.

(806-3)

Pri c. kr. okrajni sodnji v Kamniku se bode pri prostovoljni dražbi dne 8. majnika 1901 ob 10. uri dopoldne v sodni pisarni (izba št. 2) prodala

„Kremžarjeva“ hiša št. 13 v Kamniku (na Sutni)

z nadstropjem, z drvarnicami, s posebno pečnico, z lepim vrtom in z meščanskimi korporacijskimi pravicami.

V hiši je že veliko let pakarija ter leži hiša ob glavni cesti, na za kupčijo ugodnem mestu

Izklicna cena je 11 000 K ter prevzame kupec na račun kupnine vknjiženo terjatev 4944 K, ostanek pa ima izplačati v dveh obrokih: polovico čez 3 mesce, drugo polovico pa v šestih mescih po dražbi.

Ponudniki imajo pri dražbi položiti 1100 K varščine.

Kupcu se jamči, da se razun gori omenjene terjatve vsa druga vknjižena bremena zemljeknjižno izbrišejo.

Vknjiženim upnikom ostanejo njih zastavne pravice pridržane ne gledé na prodajno ceno.

Natančnejši dražbeni pogoji in zemljeknjižni ekstrakt se lahko vsak dan med opravnimi urami vpogledajo v tusedni pisarnici.

C. kr. okrajna sodnja v Kamniku

odd. I, dne 13. aprila 1901.

Amerikanske pisalne mize

krasno izdelane ter z neprecenljivim praktičnim konfortom urejene.

Jedina tvornica novo patentovanih trgovskih in uradnih knjig.

Lastna iznajdba in jedini lastnik patenta!

Na prijazni ogled vljudno vabi z vsim spoštovanjem

Jos. Petrič v Ljubljani

tovarna papirnatih izdelkov.

(828-4)